

Can Pona

Sant Iscle de Vallalta

Ubicació

Comarca:	Maresme
Lloc/Adreça:	Al nord del terme municipal, entre els rials de Can Jaumet dels Crestats i de Can Pona.
Emplaçament	Pel camí de terra que enllaça Can Bosc i Can Magel i comunica amb el Camí del Montnegre per l'oest.
Alçada:	272
Coordenades:	
Latitud:	41.64445
Longitud:	2.56932
UTM Est (X):	464134
UTM Nord (Y):	4610391

Classificació

Número de fitxa	08193 - 21
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Contemporani Popular
Segle	XVII-XX
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Edifici reformat a mitjans de segle XX.
Protecció	Legal
Observacions protecció:	BCIL;
Número inventari	IPA 34342/4206-I
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	002004700DG61A0001KL, 08192A015000100000KD
Autoria de la fitxa	Àlex Asensio

Descripció

Masia de grans dimensions transformada en una casa de camp amb aires d'estiueig, incloent-hi masoveria. La casa i l'antropònim donen nom a un torrent (de Can Pona) i un turó (d'en Pona). El conjunt es compon de dos cossos juxtaposats que descriuen una sola planta en forma d'ela (L).

El braç llarg és format per l'edifici primigeni. Es tracta d'una construcció rectangular alineada en sentit E-O amb planta baixa i pis, i coberta de dos tremujals amb el carener paral·lel a les façanes de migdia i tramuntana. El tester de llevant presenta dues finestres d'obra per planta i sengles agrupacions de tres orificis circulars cadascuna a cada costat del frontó, a mode de respiralls.

La part davantera apunta l'existència de tres crugies transversals, que funcionen com a habitatges independents. La més oriental consta de porta i finestra de dues fulles amb reixa bombada a peu pla, així com de tres finestres a la primera planta i un respirall rectangular sota de la coberta. La secció central repeteix el patró amb distinta cadència, si bé únicament disposa de dues finestres al pis de dalt. Tots els tancaments són de fusta i les obertures són fetes amb brancals i llindes planes de pedra granítica ben escairada.

Per la part posterior, ambdues seccions reproduïxen un mateix esquema d'obertures format per un respirall, una finestra d'obra i una porta que dona accés des de la planta superior a una terrassa comuna. Es tracta d'una plataforma de reblert sustentada per un mur perimetral de menudall rematat per una barana feta amb gelosia de maons. Aquest espai està degudament enrajolat amb peces ceràmiques i es troba equipat amb porxada i barbacoa d'obra.

En origen, l'accés principal a la masia es produïa a través d'un portal amb brancals i onze dovelles de granit. Hi destaca la ventalla de dues fulles per la composició de plafons i remitjos. L'ingrés es troba a l'extrem occidental del pla de façana, que actualment s'encasta dins el tester de l'altre edifici. Damunt la porta hi ha una única finestra emmarcada amb pedra, amb l'ampit profusament esculpit i una incisió d'arc en cortina a la llinda. Aquesta crugia va ser sobrealçada amb un pis més, que és il·luminat a través de dos arcs de mig punt agrupats. Sobre el parament que queda lliure al costat de la cantonada hi ha pintat un rellotge de sol, emmarcat dins d'un hexàgon. Es tracta d'una reproducció molt recent, i no gaire fidel, d'un esgrafiats anterior.

El braç curt del complex se situa en direcció N-S i està format per planta baixa i dos pisos amb coberta de dos aiguavessos amb el carener paral·lel a la façana de ponent. Per aquesta banda, l'edificació presenta diverses obertures d'obra, sense compondre: en planta baixa, una porta de servei i una finestra reixada; al primer pis, dues finestres rectangulars, una de quadrada i una amb arc rebaixat, i, al segon pis, tres arcades amb ampits de gelosia ceràmica a la secció nord i tres finestres rectangulars a la secció meridional, a més de dos respiralls sota la coberta. Aquesta ala és coronada per una torratxa de planta circular formada per dos cilindres concèntrics units per una teulada intermèdia troncocònica i rematats per tres graons de teules. El tram superior fa les funcions de mirador, amb una galeria de cinc finestres de punt rodó. La seqüència és veu interrompuda per la part de llevant, que és aprofitada per amagar el pas d'una xemeneia.

El tester septentrional és completament cec i la façana est solament té finestrans i una porta a l'altura de la primera planta per accedir a la susdita terrassa interior.

Entre els elements de continuïtat hi destaquen els contraforts de maó situats en tres de les cantonades del conjunt (S-E, S-O i N-O), les tres filades d'imbricacions ceràmiques del ràfec, així com el tractament uniforme de la majoria de paraments, arrebossats i pintats de color cru.

Observacions:

L'edifici es troba a la vessant de solell d'un repeu del turó del Montnegre, en una clariana amb algunes feixes i hivernacles dedicats al conreu de la flor i planta ornamental.

Protecció:

Pla General d'Ordenació de Sant Iscle de Vallalta. Text refós. 2006. Nivell de protecció B.

Pla especial urbanístic i catàleg de masies i cases rurals de Sant Iscle de Vallalta. Text refós. 2016. M-20.

Història

Històricament, Can Pona ha estat una de les cases fortes de la població, gràcies tant a la quantitat de terres que aglutinava com a la participació dels seus caps de família en la vida social i política del municipi. El 1857, el seu propietari, Josep Pera Muntalt, era un dels principals contribuents de la població.

La masia apareix representada amb el nom de 'Can Pona' en el mapa planimètric del municipi a escala 1:25.000 del Instituto Geográfico y Estadístico, segons còpia manuscrita feta pel Servei Geogràfic de la Mancomunitat de Catalunya de l'any 1914. El mateix any figura també identificada de la mateixa manera en el full del Mapa Geológico y Topográfico de la Provincia de Barcelona a escala 1:40.000 corresponent a la Región Cuarta o del Río Tordera.

Bibliografia

AJUNTAMENT DE SANT ISCLE DE VALLALTA (2003). Coneix Sant Iscle de Vallalta. Canet de Mar: Edicions Els 2 Pins, pp. 17 i 54.

AJUNTAMENT DE SANT ISCLE DE VALLALTA (2004). Petits paisatges de Sant Iscle de Vallalta. Canet de Mar. Edicions Els 2 Pins, p. 24.

AJUNTAMENT DE SANT ISCLE DE VALLALTA (2016). Pla especial urbanístic i Catàleg de masies i cases rurals de Sant Iscle de Vallalta, Llibre III, Document núm. 3. Catàleg de masies i cases rurals. Element M-20, pp. 253-261.

AJUNTAMENT DE SANT ISCLE DE VALLALTA (2006). Pla General d'Ordenació de Sant Iscle de Vallalta. Normes urbanístiques (text refós). Relació d'edificacions, núm. 3, p. 104.

AJUNTAMENT DE SANT ISCLE DE VALLALTA (2006). Sant Iscle de Vallalta, la porta del Montnegre. Sant Iscle de Vallalta: Parc del Montnegre i el Corredor, p. 16.

GENERALITAT DE CATALUNYA. Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Departament de Cultura. Ref. Núm. 34342.

PINEDA, Ll. i TIÓ, P. (1979). Masies del Maresme. Can Pona. Cingles, núm. 41. Mataró: Agrupació Científico-Excursionista de Mataró.

VERDURA PERA, Jaume (1967). Can Palau. Programa de Festa Major. Sant Iscle de Vallalta: Ajuntament de Sant Iscle de Vallalta.

